

VYSOKÁ ŠKOLA POLYTECHNICKÁ JIHLAVA

Katedra cestovního ruchu

Volnočasové aktivity studentů v Jihlavě

Bakalářská práce

Autor: Lubomír Martinek

Vedoucí práce: Mgr. Bohumír Machovec

Jihlava 2010

Anotace

Bakalářská práce pojednává o volném čase studentů v Jihlavě. Konkrétně charakterizuje nabídku volnočasových aktivit, zkoumá, jak studenti nabídku využívají a jak jsou s ní spokojeni. Dále je v bakalářské práci popsáno několik profilů studentů podle jejich převažujících volnočasových aktivit.

Klíčová slova: volnočasové aktivity, student, Jihlava, sportovní aktivity, kulturní aktivity, společenské a zábavní aktivity

Annotation

Bachelor's thesis dissertates about leisure time of students in Jihlava. To be specific it characterizes the options of leisure activities, it recognizes how students make use of these options and how they are satisfied with them. Then there are subscribed a few students profiles according to their prevailing leisure activities.

Key words: leisure activities, student, Jihlava, sports activities, cultural activities, social and pleasure activities

Mnohokrát děkuji panu Mgr. Bohumíru Machovcovi za vedení práce, cenné připomínky a rady, které mi poskytl.

Prohlašuji, že předložená bakalářská práce je původní a zpracoval jsem ji samostatně. Prohlašuji, že citace použitých pramenů je úplná, že jsem v práci neporušil autorská práva (ve smyslu zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů, v platném znění, dále též „AZ“).

Souhlasím s umístěním bakalářské práce v knihovně VŠPJ a s jejím užitím k výuce nebo k vlastní vnitřní potřebě VŠPJ.

Byl jsem seznámen s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje AZ, zejména § 60 (školní dílo).

Beru na vědomí, že VŠPJ má právo na uzavření licenční smlouvy o užití mé bakalářské práce a prohlašuji, že **s o u h l a s í m** s případným užitím mé bakalářské práce (prodej, zapůjčení apod.).

Jsem si vědom toho, že užít své bakalářské práce či poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠPJ, která má právo ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, vynaložených vysokou školou na vytvoření díla (až do jejich skutečné výše), z výdělku dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence.

V Jihlavě dne

.....

Podpis

Obsah

1 Úvod.....	6
2 Teoretická část	7
2.1 „Student“	7
2.1.1 Vývoj studenta	8
2.1.2 Vlivy okolního prostředí na studenta.....	10
2.2 „Volnočasové aktivity“.....	16
2.2.1 Historický vývoj volného času	16
2.2.2 Výchova ve volném čase	17
2.2.3 Životní styl.....	18
3 Praktická část	22
3.1 Cíle práce	22
3.2 Charakteristika nabídky volnočasových aktivit v Jihlavě.....	23
3.2.1 Sportovní aktivity	23
3.2.2 Kulturní aktivity.....	27
3.2.3 Společenské a zábavní aktivity	32
3.2.4 Aktivity v pedagogických institucích pro studenty	34
3.3 Průzkum a porovnání využití a spokojenosti s nabídkou volnočasových aktivit studenty jihlavských škol.....	37
3.3.1 Metodika průzkumu.....	37
3.3.2 Zkoumaný vzorek	38
3.3.3 Vyhodnocení průzkumu.....	38
3.4 Profilace základních typů studentů s ohledem na formy trávení volného času	45
4 Závěr	48
Seznam použité literatury	49
Příloha.....	51

1 Úvod

Téma bakalářské práce nazvané „Volnočasové aktivity studentů v Jihlavě“ jsem si vybral proto, že jsem osobně disponoval poměrně velkým množstvím volného času během studia v Jihlavě. Práce je rozdělena na teoretickou a praktickou část. Teoretická část vyžaduje definování pojmů, které jsou obsaženy v názvu práce, tj. pojmy „volnočasové aktivity“ a „student“. Praktická část potom obsahuje tři cíle práce a to jsou charakteristika nabídky volnočasových aktivit v Jihlavě, průzkum a porovnání využití a spokojenosti s nabídkou studenty jihlavských škol a nakonec profilace základních typů studentů s ohledem na formy trávení volného času.

Nejobsáhlejší částí práce jsou bezpochyby možnosti volnočasových aktivit v Jihlavě, protože jich je mnoho a jsou opravdu různorodé. Do této části jsou zahrnuty aktivity probíhající na sportovištích, v kulturních zařízeních, společensko-zábavních zařízeních a pedagogických zařízeních, která jsou podrobněji popsána v následujících kapitolách.

Dalším cílem této práce je zjistit, jak studenti ze středních škol, vyšších odborných škol a vysokých škol tráví svůj volný čas v Jihlavě, to znamená pro většinu studentů mimo svůj domov – trvalé bydliště, dále zhodnotit využití nabídky volnočasových aktivit a zjistit, jak jsou studenti s nabídkou spokojeni.

Jako poslední cíl práce bych rád co nejpřesněji vyprofiloval několik typů studentů podle jejich převažujících volnočasových aktivit.

2 Teoretická část

Teoretická část bakalářské práce se týká především nezbytného definování pojmů, které se objevují v samotném názvu práce. Jsou zde vysvětleny pojmy „volnočasové aktivity“ a „student“. Tyto pojmy jsou vysvětleny povětšinou z psychologického hlediska vývoje člověka. Bylo čerpáno z několika psychologických učebnic a publikací, protože způsob trávení volného času úzce souvisí s psychikou jedince stejně tak jako vývoj člověka – studenta.

2.1 „Student“

Za studenta lze v České republice dle právních norem označovat člověka studujícího vyšší odbornou nebo vysokou školu. V některých zemích, jako je například Německo, se studentem označuje pouze člověk studující na vysoké škole a naopak v jiných zemích se slovem student označuje člověk navštěvující pravidelně střední školu, vyšší odbornou školu nebo vysokou školu. Jiný kraj – jiný mrav.

Obecně se za pojmem student skrývá mladý člověk systematicky se vzdělávající za účelem přípravy na své budoucí povolání na jakémkoliv střední, vyšší odborné nebo vysoké škole. Činnost, kterou vykonává, se pak nazývá studium. Dospívající člověk na základní škole bývá označován slovem žák, stejně tak jako student střední školy. Vysokoškolák pak bývá označován také slovem posluchač. Slovo student má několik jazykových variant, jako je zmiňovaný student, dále studentka, studující nebo dokonce archaické označení študák či študent. Věková hranice studenta se pohybuje od opuštění základní školy, to znamená od 15 let věku, až vlastně po smrt. Pro naše účely budeme tohoto člověka označovat spisovně a mužským rodem čili student a bude studovat střední, vyšší odbornou a prezenční studium na vysoké škole a jeho maximální věk bude 26 let.

2.1.1 Vývoj studenta

Vývoj člověka, nebo-li ontogenetický vývoj, se člení na několik fází, které probíhají během života. Každá fáze má své specifické fyziologické a anatomické projevy a celý vývoj je doprovázen mnoha fyzickými (růstovými) a psychickými (vývojovými) změnami. Vývoj jedince je ovlivněn dvěma faktory:

- dědičnými faktory, které udávají limitující hranice, ve kterých se člověk může geneticky vyvíjet
- faktory prostředí, které mohou jedince ovlivňovat jak pozitivně, tak i negativně

Mluvíme-li o studentovi, tak mluvíme o člověku v rozmezí od 15 do 26 let. V tomto lidském období probíhají dvě vývojové fáze a to období adolescence (15 – 20 let) a období rané dospělosti (20 – 26 let). Ve starší literatuře někteří autorové celé toto období od 15 do cca 25 let věku nazývali obdobím jinošství.

Každý autor ve svých knihách rozděluje lidská období do jiných fází podle různých charakteristik a popisuje vývoj jedince také každý jinak. V této práci se ovšem nebudu zabývat všemi autory a jejich vlastními názory na tuto problematiku, nýbrž se tuto problematiku pokusím sjednotit a zjednodušit, neboť v jednoduchosti je krása.

Adolescence

Adolescence, či česky řečeno dospívání, je nesporně nejen důležitým, ale také subjektivně velmi zajímavým obdobím života. Někteří lidé mají dojem, že právě tehdy začínají žít „naplno“ či „doopravdy“. Vynořuje se zde nová kvalita sebeuvědomování – mladý člověk si zřetelně uvědomuje, jak intenzivně prožívá, jak myslí a jak komunikuje s druhými lidmi. Je si vědom svých emocionálních prožitků, svých potřeb a přání. Z hlediska časové perspektivy si uvědomuje, kolik toho má ještě před sebou, z hlediska vědomí vlastní existence se však často cítí přímo ve středu vlastního života. Zabývá se odpověďmi na otázky, které směřují k jeho sebevymezení, k sebehodnocení a ke smyslu jeho života. Důležité události, pocity a zkušenosti z období dospívání již obvykle nikdy nezapomene a nese si je v mysli a pocitech celý život (Macek, 2003).

Adolescence pochází z latinského slova *adolescens* - dospívající, mladý. Je to vývojové období člověka mezi pubertou a ranou dospělostí, zpravidla od 15 do 20, případně 22 let věku (Jandourek, 2001). Adolescenci charakterizuje napětí mezi prakticky plnou fyzickou a sexuální dospělostí, kdežto sociálně-psychologicky se mladý člověk teprve hledá. Psychologicky adolescenci charakterizuje postupné konsolidování duševního života (proti krizím a labilitě puberty), krystalizace postojů a názorů a zejména rozumově psychické zrání. Dochází k rozvinutí sebevědomí, sebejistoty, samostatnosti a v neposlední řadě k integraci osobnosti. Jedinec dosahuje již téměř vrcholu rozumových schopností, úroveň inteligence tohoto období se v dalším životě překračuje jen výjimečně. Adolescence je však také období krizí, například statisticky častějších pokusů o sebevraždu nebo vyšší náklonnosti ke zneužívání drog. Také z prvních sexuálních zkušeností vznikají často psychická traumata [www.wikipedia.cz]. Ze sociologického hlediska je adolescence období oddělování od orientační (primární) rodiny, zapojování do společnosti a jejích institucí, přejímání dospělých rolí, hledání a vymezování vlastní společenské pozice. Protože je to také náročné období rozvíjení genitální sexuality, přimlouvá se například psycholog Erik Erikson za jakési společenské hájení adolescentů, jejichž výstřelky se mají posuzovat shovívavěji (Jandourek, 2001).

Jak již bylo řečeno, adolescence je specifické období plné osobních krizí, změnou názorů, utváření postojů vůči společnosti, svým vrstevníkům a rodičům. Bývá nazýváno také jako „most“ mezi dětstvím a dospělostí. Toto období má ohromný vliv na to, jaký člověk z adolescenta vyroste, a jedním z hlavních vlivů kromě rodiny je škola. V období adolescence člověk musí volit, na kterou střední školu má nastoupit, a jejím prostřednictvím si volí i své budoucí povolání. Na střední škole se seznamuje s novými lidmi a novým prostředím, snaží se adaptovat nebo naopak odlišit od svých vrstevníků. Mluvíme zde o existenci tzv. adolescentní kultury neboli stylu života teenagerů. Je to období plné změn a bývá jak pro rodiče, tak pro adolescenta dost obtížné, i když si to sám neuvědomuje.

Raná dospělost

Raná neboli časná dospělost je přechodným obdobím mezi adolescencí a plnou dospělostí a probíhá zhruba od 20 (někdy uváděno až od 22) do 25 let věku. U vymezování dospělosti musíme přihlídnout k několika kritériím a to především k věku, k převzetí určitých vývojových úkolů a k dosažení určité osobní zralosti. Některá literatura udává, že vysokoškoláci mají delší období adolescence a zkrácené období rané dospělosti a to z důvodu finanční závislosti na rodičích.

V rané dospělosti již neprobíhá žádný fyzický vývoj – dospívání, ale dotvářejí se ještě rozumové schopnosti, zejména u vysokoškolských studentů. Raná dospělost pak bývá spojena s upevněním identity dospělého, s identifikací rolí dospělého, s produktivní orientací, s upřesněním osobních cílů, s osamostatněním se od rodičů, s hledáním partnera a zakládáním rodiny, s předběžnou volbou povolání a postupným získáváním odpovědnosti v profesi (Langmajer, Krejčířová, 1998).

2.1.2 Vlivy okolního prostředí na studenta

Na člověka během jeho života působí mnoho činitelů přicházejících z prostředí, ve kterém se pohybuje a ve kterém žije. Nejvíce však člověk vnímá svoje okolí v období adolescence, kdy dochází k integraci podstatných společenských rolí do osobnosti dospívajícího člověka.

Socializace neboli proces, během kterého se jedinec začleňuje do společnosti, neprobíhá pouze v období dospívání, ale je to nikdy nekončící proces, během kterého v sobě člověk ukotvuje sociální normy, hodnoty, vystupování, ale také i sociální role svého společenského a kulturního okolí. Jedná se totiž o vývoj lidské osobnosti, k níž na jednu stranu patří osobní individualita, která jedince odlišuje od okolí, ale také i sociální charakter, který mezi sebou mají všichni členové jedné společnosti či společenství. Během socializace dochází k proměnám, jimiž se jedinec postupně vzdaluje od výchozího stavu novorozeněte a stává se z něho člověk jako kulturní bytost schopná fungovat ve složitém systému lidské společnosti. Podle sociálního antropologa Dieter Claessense je v rodině úspěšná socializace možná jen tehdy, pokud se uskuteční na

základě humanizace, v níž kojenec během prvního roku života získá důvěru ke svému okolí a je schopný akceptovat sociální učení svého okolí [www.wikipedia.cz]. Podle jiné definice je socializace chápána jako proces vývoje osobnosti v konkrétním materiálním a sociálním prostředí, které je charakteristické pro konkrétní společnost. Vzájemný vztah mezi jednotlivcem a společností je podle socializační teorie primárně určován společností (Macek, 2003).

Typů prostředí, která na člověka působí jak pozitivně, tak i negativně, je mnoho a můžeme je rozdělit podle mnoha hledisek.

- podle velikosti prostředí: makroprostředí (prostor vytvářející podmínky pro existenci celé společnosti), regionální prostředí (prostor v životě větší sociální skupiny na rozsáhlejší teritoriu uvnitř společnosti), lokální prostředí (prostor spojený s bydlištěm) a mikroprostředí (bezprostřední prostor, v němž člověk pobývá)
- podle povahy činností: pracovní (práce, škola, dílna...), obytné (domov)
- podle podílu člověka na podobě prostředí: přirozené, umělé (vytvořeno člověkem)
- podle prvků tvořících prostředí: přírodní (příroda živá a neživá), společenské (ekonomické, politické...), sociální (hustota obyvatel, vzdělanost...) a kulturní (výsledky lidské činnosti – umění, věda...)
- podle povahy teritoria: venkovské, městské a velkoměstské
- na přelomu milénia nabylo na významu ještě globální prostředí

My se pro naše účely nebudeme zabývat veškerým prostředím zde jmenovaným, ale pouze prostředím jako socializačním činitelem. Socializační činitelé jsou jednak osoby a za druhé instituce (zařízení, sociální útvary). Hovoříme-li o socializačně působících institucích, tak jde zejména o rodinu, školu, výchovná zařízení a různé sociální skupiny (ulice, čtvrť...), dále například média, zaměstnání, sportovní týmy atd. Pokud jde o osoby, tak jde především o matku, otce, sourozence, širší příbuzenstvo, kamarády, spolužáky, učitele a další různé vzory. Každý socializační činitel působí jinak a jinou měrou. Budeme se zabývat jen těmi nejdůležitějšími.

Rodina

Rodina je v povědomí normálního člověka skupina lidí spojená pokrevními vazbami a citovými pouty, která žije pohromadě. Rodinu lze považovat za institucionalizovanou sociální skupinu nejméně tří osob, mezi nimiž jsou rodičovské a manželské vazby. Je tedy postavena na trvalejším partnerství osob opačného pohlaví a na příbuzenství. Hlavním znakem rodiny je potom existence alespoň jednoho dítěte.

Klíčový, ojedinělý a nezastupitelný význam pro socializaci člověka (dítěte) má rodina a to především z důvodu, že dítě zde nachází uspokojení svých potřeb, a to je rozhodující pro další sociální začleňování. Jde především o potřeby:

- být druhým člověkem akceptován, přijímán bez výhrad takový jaký jsem
- být milován a moci milovat
- vcit'ovat se do druhého a vědět že on se taky vcit'uje do mě, identifikovat se s druhým a vědět, že on se také identifikuje se mnou, a to bez obav, že se to nějak proti mně obrátí, tedy bez úzkosti
- mít jistotu nezpochybnitelné vzájemnosti, zcela organického přináležení, spjatosti společným domovem (Helus, 2003)

Funkční rodina by měla být schopná uvedené potřeby dítěte uspokojit. Rodina není jen do sebe uzavřeným prostředím, ale promítají se do ní i vlivy širšího okolí skrz rodiče a jejich zaměstnání, přátele atd. Pokud se budeme snažit o komplexnější pohled, můžeme vymezit rodinu jako takový systémový celek, který je schopný reprodukce svých základních podmínek. Rodinu lze definovat tedy jako:

- a) dynamický systém, který reprodukuje svoje základní podmínky především a hlavně tím, že původní předpoklad svého vzniku (narození dítěte) mění na svůj výsledek, který se stává potenciálním východiskem vzniku dalšího, nového systému (nové rodiny)
- b) společenský subsystém, který zabezpečuje primárně individuální a celospolečenské zájmy a potřeby

- c) strukturovaný celek, jehož smyslem je utvářet relativně bezpečný, stabilní prostor a prostředí pro sdílení, reprodukci a produkci života lidí (Kraus, Poláčková et al., 2001)

Rodina tvořena párem rodičů a dítětem bývá označována jako nukleární rodina. Dnes již není podmínkou manželská vazba. Rozšířením nukleární rodiny o blízké příbuzné (prarodiče, tety, strýce atd.) dostáváme rodinu rozšířenou. Dále existuje rodina orientační, ve které jedinec vyrůstá, a rodina prokreační, kterou jedinec v dospělosti zakládá. Dále z hlediska funkčnosti rodiny, tzn. do jaké míry plní funkce, které by měla plnit, mluvíme o rodině funkční, která přiměřeně plní všechny své funkce, potom afunkční rodině, ve které občas dochází k poruchám v plnění svých funkcí, které ale vážněji nenarušují život rodiny ani negativně neovlivňují vývoj dítěte, a nakonec tu máme rodinu disfunkční, ve které již dochází k vážnějším poruchám v plnění základních funkcí, vnitřnímu rozkladu rodiny a již je zásadně narušen socializační proces dítěte.

Pro každého jedince je rodina významným opěrným bodem, v němž hledá bezpečí, založené na vzájemném porozumění. Takové zázemí je pak základem dalších sociálních kontaktů jedince ve společnosti (Kraus, Poláčková et al., 2001).

Škola

Jak již bylo řečeno v kapitole o adolescenci, v období adolescence člověk musí volit, na kterou střední školu má nastoupit, a jejím prostřednictvím si volí i své budoucí povolání. Na střední škole se seznamuje s novými lidmi a novým prostředím.

Funkce, které škola vykonává:

1. Socializační funkce – je to základní nástroj k přizpůsobování mladé školní generace společenským poměrům, k předávání kultury a k vysvětlení studentům, co se od nich bude v životě očekávat
2. Výchovná funkce – dnes spíše nahraditelná médii

3. Pečovatelská funkce – znamená, že škola zaručuje podmínky pro zdraví, bezpečnost, psychickou pohodu, uspokojování hygienických potřeb, stravování nebo lékařskou péči
4. Poradenská funkce – profesní poradenství je podáváno výchovnými poradci z řad učitelů, jen málokde tuto funkci provádí profesionální psycholog, výchovný poradce radí nejen žákům, ale také rodičům a učitelům a zabývá se otázkami z oblasti studijních předpokladů, profesní orientace, diagnostiky schopností, osobnostních zvláštností, pomoci v řešení prospěchových nebo výchovných problémů
5. Relaxační funkce – probíhá mimo školní vyučování (družiny, zájmové kroužky)
6. Profesionalizační funkce – škola má pomáhat studentům ve specializaci na budoucí povolání (týká se hlavně středních a vysokých škol)
7. Selektivní funkce – podle typu, stupně a prestiže školy student potom zaujme zaměstnaneckou pozici a tím získává sociální prestiž

Na rozdíl od rodiny je tedy škola již formální sociální skupinou, která má na svých členech nějaké požadavky. Studenti musí plnit úkoly a povinnosti, zvykají si na určitý řád.

Lokální prostředí

Lokální prostředí představuje skupinu lidí žijících na stejném ohraničeném území se společnými některými znaky. Uznávají společné tradice a hodnoty, využívají stejné služby a instituce atd. K základním typům lokálního prostředí patří prostředí městské a venkovské. Lokální prostředí zahrnuje oblasti přírodní, kulturní a společenské. Lokální společnost pak představuje lidi sdílející tento prostor a způsob života v daném místě. Lokální prostředí má samozřejmě vliv na výchovný proces mládeže. Je již dlouhou dobu známo, že například žáci z měst mají lepší verbální schopnosti než žáci z vesnic, protože ve městech existuje více kontaktů. Městské děti jsou také např. adaptabilnější, racionálnější, samostatnější. Žáci z vesnic jsou sebekritičtější a disciplinovanější. Obyvatelé venkova jsou také více konzervativní. Žáci ve městech jsou náročnější na povolání a vzdělání. S rozvojem médií a s rostoucí informovaností se tyto rozdíly ale zmenšují. Na výchovu a rozvoj osobnosti mládeže také působí kulturní úroveň místa,

možnosti kulturního a společenského vyžití, možnosti sportovních aktivit. Velký význam mají pro výchovu a vývoj dospívajících tzv. subkultury. Mají velký vliv na rozvoj zájmů, zálib, na volbu budoucího povolání i na volbu partnera atd. Subkultura ovlivňuje trávení volného času, je pro člověka zdrojem kontaktů, někdy je také zdrojem nalezení životních hodnot, sociálním útočištěm. Bývá spjata s životním stylem, oblékáním, mluvou i chováním.

Vrstevnické skupiny

Vrstevnickými skupinami se myslí zejména školní třída, sportovní družstvo, skupina se stejnou zájmovou činností atd. Pro tyto skupiny je charakteristická věková blízkost, podobnost názorů a zájmů. Vrstevnické skupiny lze charakterizovat podobně jako sociální skupiny, to znamená, že je můžeme rozlišovat podle pohlaví, velikosti, náboženské nebo i politické příslušnosti, podle cíle jejich činnosti nebo podle toho, jak vznikly (formální, neformální). Většina vrstevnických skupin vzniká přirozeně, spontánně, tudíž jako neformální skupina. Takovéto skupiny mohou mít cíle pozitivní i negativní (gangy). Takovéto skupiny mají ohromný vliv na rozvoj osobnosti, jak v pozitivním, tak v negativním slova smyslu. Dospívající člověk má tendenci se identifikovat s nějakou skupinou, přebírá její normy chování, postoje a hodnoty. Takovéto skupiny mohou být také hnutími nebo organizacemi. Mezi nejznámější světová hnutí patří například hnutí Hippiies, Skinheads, Punk, Greenpeace, u nás např. Duha atd. Mezi známé organizace mládeže patří např. Junák, do roku 1989 Pionýr a jiné.

Po patnáctém roce věku narůstá socializační význam u spontánních vztahů, pospolitostí mezi vrstevníky, tedy vztahů vznikajících živelně bez jakéhokoliv zásahu dospělých, kde se sdružují mladí lidé sami podle svého. Takovéto vrstevnické socializační skupiny lze rozdělit na:

1. Velké, hromadné pospolitosti – tzn. sdružování mladých na koncertech, sportovních utkáních, zábavách, táborech, manifestacích atd. Jde o velmi silné zážitky a dochází ke sjednocení všech se všemi. U dětí ani u dospělých nejsou zpravidla takto silné zážitky možné.

2. Konkrétní malé skupiny – zhruba 3 až 10 členné. Jde o skupiny věnující se nějakému sportu nebo jakékoli jiné zájmové aktivitě, diskusní kroužky, party, gangy atd.
3. Skupinka důvěrných přátel – většinou pouze dvoučlenné. To jsou skupinky velmi malého počtu lidí, které se mezi sebou důvěrně znají, svěřují si svá tajemství, sdílejí podobné zájmy.

2.2 „Volnočasové aktivity“

Vysvětlováním tohoto pojmu se zabývá a v minulosti zabývalo mnoho autorů. Pro naše účely budeme volnočasové aktivity definovat jako aktivity oddělené od sféry povinností, které probíhají mimo školní vyučování, mimo pracovní dobu, po splnění všech povinností včetně domácích prací, nákupu atd. Od volnočasových aktivit musíme také odečíst aktivity spojené s uspokojováním základních lidských potřeb, jako je spánek, stravování, osobní hygiena, základní péče o zevnějšek, zdravotní péče. To znamená, že volnočasové aktivity budeme vnímat jako aktivity, které děláme rádi, které nám dávají pocit uspokojení a relaxace a které si můžeme dobrovolně vybrat. Pojem volnočasové aktivity zahrnuje odpočinek, zábavu, zájmové činnosti, dobrovolné vzdělávání nebo brigády a jiné další činnosti a také zahrnují časové ztráty s těmito činnostmi spojené.

2.2.1 Historický vývoj volného času

Volný čas byl definován velkým množstvím odborníků, jejichž názory se určitým způsobem prolínají a překrývají, ale do jisté míry se i odlišují. První vymezení volného času pochází z období starověkého Řecka a to filosofem Aristotelem, který chápe volný čas jako čas na rozumování, čtení veršů, setkávání se s přáteli a poslouchání hudby, nemá nic společného s lenošením a nicneděláním [www.wikipedia.cz].

Ve středověku byl volný čas vnímán jako časový úsek, který je věnován rozjímání a modlitbám, ale také různým zábavám, hrám a tancům. V době renesance bylo množství volného času minimalizováno, byla preferována práce a zahálka (volný čas) neměla v tehdejší společnosti svůj význam [www.wikipedia.cz].

Karel Marx chápe volný čas jako sféru lidské svobody, svobodného rozhodování a svobodné činnosti. Práci charakterizuje jako říši nutnosti, volný čas jako říši svobody [www.wikipedia.cz].

Významný francouzský sociolog volného času Joffre Dumazedier říká, že volný čas představuje jen určitou část mimopracovní doby, do které dále patří osobní potřeby a povinnosti – biologické potřeby (strava, hygiena, spánek) a povinnosti rodinné (vaření, úklid, nákup, péče o děti). V. Spousta chápe volný čas jako zbytkový, který zbývá po splnění všech povinností – pracovních, studijních, rodinných i po uspokojení všech fyziologických potřeb. M. Pásková a J. Zelenka považují za volný čas ten, kde lidé nevykonávají činnosti pod tlakem pracovních závazků či rodinného systému [www.wikipedia.cz].

Obecně je potom volný čas definován jako čas, v němž člověk nevykonává činnost pod tlakem závazků plynoucích ze společenské dělby práce, nebo z nutnosti zachování biofyziologického či rodinného systému [www.wikipedia.cz].

2.2.2 Výchova ve volném čase

Volný čas dětí a mládeže má svá specifika v tom, že je nutné, aby byl z výchovných důvodů ovlivňován pedagogickými institucemi. Dospívající nemají ještě tolik zkušeností, aby se dokázali orientovat ve všech oblastech zájmových činností, které jejich okolí nabízí. Velmi důležité je, aby pedagogické vedení a usměrňování volného času bylo nenásilné, aby byly nabízeny pestré, přitažlivé a dobrovolné činnosti.

Dospívající lidé mají poměrně dost volného času, proto by měly mít pedagogické instituce a především rodina zájem na tom, jak dospívající tráví svůj volný čas. Není úplně možné, aby byla rodina schopna svým dětem zajistit výplň jejich volného času, protože mají i po práci dost svých povinností, nemají na to materiální vybavení ani odbornou kvalifikaci. Také nemůže uspokojit potřebu se sdružovat se svými vrstevníky ve skupinách. Často dospívající studenti tráví svůj volný čas jen tak venku, na ulicích, ve veřejných prostranstvích a někdy i bez zájmu rodičů, a tím je ohrožena jejich výchova i bezpečnost. Proto pedagogické instituce jako jsou školy, školní družiny,

domy dětí a mládeže, umělecké školy a jiná zájmová sdružení nabízejí nebo by měly nabízet pestrou škálu činností pro své žáky.

Intenzivně prožívané volnočasové aktivity přispívají k duševní pohodě a jsou předpokladem rozvoje a kultivace osobnosti. V posledních letech se zvyšuje procento volného času, proto je nezbytné také rozšiřovat nabídku a možnosti aktivit poskytované pedagogickými institucemi, které by dospívající mohli a chtěli vykonávat ve svém volném čase.

2.2.3 Životní styl

Životní styl je pojem docela složitý na vysvětlení. Způsob, jakým člověk využívá svůj volný čas, je jedním z důležitých ukazatelů životního stylu. Jedna z mnoha definic vymezuje životní styl jako souhrn životních forem, které jedince aktivně prosazují (Bakalář, 1987). Jde o hodnotovou orientaci člověka, která se projevuje v jeho chování, jednání, vystupování i ve způsobu využívání a ovlivňování materiálních a sociálních životních podmínek. Všechny tyto skutečnosti lze posuzovat mimo jiné i z hlediska volného času a hospodaření s ním. Vlivem životních podmínek a aktivitou člověka se utváří nějaký systém hodnot. Samozřejmě individuálně, u každého člověka jiný. Další definice vysvětluje životní styl jako soubor názorů, postojů, temperamentových vlastností a návyků, které mají trvalý ráz a jsou pro každého individuálně specifické – vystihují osobitost jeho chování (Mohapl, 1992). Životní styl jedince se utváří jak z vrozených dispozic člověka, tak i vlivem vnějších činitelů, kterých je nespočet, například rodina, přátelé, škola či zaměstnání, subkultura atd.

Životní styly se utvářejí v interakci osobních zvláštností člověka a dlouhodobých specifických nároků jako konfrontace s několika typickými životními situacemi, jejichž zvládnutí, má-li povahu pravidelného opakování, představuje typické znaky životního stylu. K takovým typickým situacím patří:

1. Kongitivní zhodnocení sebe sama a svého postavení ve světě – osobní životní filozofie představuje hlavní instanci v životě každého člověka.

2. Způsob prožívání – kvalitou a intenzitou prožitku se lidé navzájem liší a např. potlačování emocionálních stavů může být doprovázeno dokonce poruchami zdraví.
3. Vztah k práci, odpočinku a pohybové aktivitě – za nejtypičtější formu duševní regenerace se považuje kompenzační seberealizace, klíčovým bodem odpočinku však je schopnost relaxovat.
4. Zvládání sociální interakce – člověk by měl mít dostatečnou opěrnou sociální síť, v níž by se cítil dobře a mohl jí důvěřovat, ale zároveň by neměl ztrácet svou citovou autonomii a nestávat se závislým na nějaké osobě.
5. Ego úroveň – kompetence při zvládání náročných životních situací (Kraus, Poláčková, 2001).

Náš životní styl je chtě nechtě ovlivněn celou společností, především tradicemi, historickým vývojem společnosti, kulturou, náboženstvím, ale také ekonomickou nebo politickou situací. Můžeme vidět rozdíly v životním stylu národů (americký životní styl), etnik, rozdíly v životě ve městech nebo na venkově atd.

Dělení životních stylů podle převažujících hodnot způsobu života:

- Životní styl s náplní studia provozují všichni ti, kteří hodně čtou, často chodí do divadla, jezdí na výlety za poznáním, ale také pravidelní televizní diváci. Všechny, kteří dávají přednost tomuto stylu, nutí k poznání zvědavost.
- Životní styl s nejvyšší hodnotou hraní je diferencovanou obdobou slavení. Během roku je možné hrát a slavit každý týden, den. Tento životní styl upřednostňují sportovci nebo sportovní fanoušci, ale také hráči různých her a pravidelní návštěvníci zábavných podniků.
- Životní styl s rozjímáním lze provozovat o samotě nebo v komunitách. Ze statistik se ukazuje, že se jedná o samotáře, kteří nikdy netráví volný čas s rodinou (Havlík, 1996).

Můžeme se však setkat i s jiným dělením životních stylů:

- Pracovně orientovaný životní styl, kde je vnímána profesionální činnost jako ústřední smysl života a volný čas je zde chápán jako zbytková kategorie, která slouží především k tělesnému odpočinku, rekreaci a zotavení.
- Hedonistický životní styl se vyznačuje evidentním přesunem životních zájmů do oblasti volného času, rodiny a soukromí, práce je nutná k užívání vlastního volného času.
- Celistvý životní styl se snaží omezit oddělení životních oblastí práce a volného času (Kraus, Poláčková, 2001).

Faktory ovlivňující utváření životního stylu jsou dva a to objektivní faktory, které vycházejí z cílů a potřeb celé společnosti, a subjektivní faktory, které vycházejí z potřeb jedince.

1. Objektivními (společenskými) faktory jsou především politická a ekonomická situace, protože vytváří předpoklady pro zaměstnání a tudíž i pro volný čas. Konkrétně jde zejména o nezaměstnanost, výši příjmů, vědeckou, technickou a technologickou úroveň oblastí. Dále hrají roli tradice, zvyklosti ať už národní, krajové nebo rodinné.
2. Subjektivní (osobnostní) faktory jsou dány individuálním charakterem osobnosti, intelektem, pohlavím, věkem, temperamentovými vlastnostmi, zdravotním stavem atd. Nemalý vliv na životní styl má úroveň vzdělání. Obecně je známo že, čím vyšší vzdělání, tím kvalitnější způsob života. Další vliv na životní styl má také vykonávaná profese. Velkou úlohu v utváření životního stylu má rodina, která dítěti dává základy osobnosti.

Zastoupení jednotlivých oblastí aktivit dává odpověď na to, do jaké míry je náš život jednostranný či bohatý. Bohatost života nelze měřit podle věcí, kterými se obklopujeme, ale celým spektrem činností, v nichž realizujeme své schopnosti, ať v práci nebo volném čase (Kraus, 1990). Fenoménem poslední doby je, že se volný čas dostává stále na vyšší pozice v našem žebříčku životních hodnot. Je to čas, kdy se můžeme opravdu seberealizovat a proto ho také poslední dobou u mnoha lidí přibývá na úkor času stráveného v zaměstnání. Je to dáno především stále stoupající životní úrovní.

Existují ovšem také problémy spojené s využíváním volného času. Jsou to zaprvé problémy spojené s nedostatkem volného času a zadruhé problémy s efektivním využíváním volného času. Problémy prvního druhu se vyskytují u pracujících lidí, kteří se stále častěji snaží podnikat nebo hledají další pracovní příležitosti. Tady dochází k zajímavému paradoxu. Na jedné straně se zvyšuje procento volného času a na druhé straně toho stíháme stále méně. Vysvětlení tkví v tom, že na sebe klademe stále větší nároky, stále více věcí považujeme jako samozřejmé nebo nezbytné (práce, koníčky, vzhled, aktivity dětí, zahrada, chalupa atd.). Problémy druhého druhu souvisí především s využíváním volného času dětí. Ty mají volného času relativně hodně a značná část neví, jak s ním naložit. Proto je zde nezbytná funkce různých pedagogických institucí, jak již bylo popsáno v předcházejících kapitolách. Nuda je nežádoucí jev, který může vést k sociálně patologickým jevům. Limitujícím faktorem ve využití volného času jsou samozřejmě ekonomické poměry rodiny, prodej zboží vhodného k různým činnostem nebo nabídka různých zařízení v dané oblasti apod.

3 Praktická část

3.1 Cíle práce

Mezi cíle této práce patří tři následující oblasti:

1. Charakteristika nabídky volnočasových aktivit v Jihlavě
2. Průzkum a porovnání využití a spokojenosti s nabídkou studenty jihlavských škol
3. Profilace základních typů studentů s ohledem na formy trávení volného času

Před vlastním vypracováním cílů práce je třeba blíže specifikovat prostředí, odkud pocházejí respondenti výzkumu, tj. jihlavské střední, vyšší odborné a vysoké školy. Město Jihlava nabízí poměrně rozmanitou nabídku vzdělávání se na středních školách, vyšších odborných školách a na jedné vysoké škole.

Výčet škol:

Gymnázium Jihlava

Střední odborná škola sociální u Matky Boží Jihlava

Obchodní akademie a Jazyková škola s právem státní jazykové zkoušky Jihlava

Manažerská akademie - střední odborná škola, s.r.o.

Střední průmyslová škola Jihlava

Soukromá vyšší odborná škola grafická a Střední umělecká škola grafická, s.r.o.

Škola ekonomiky a cestovního ruchu, soukromá střední odborná škola s.r.o.

Střední škola technická Jihlava

Střední škola obchodu a služeb Jihlava

Střední škola automobilní Jihlava

Střední uměleckoprůmyslová škola Jihlava - Helenín, Hálkova 42

Soukromé gymnázium AD FONTES, o.p.s

Střední zdravotnická škola a Vyšší odborná škola zdravotnická Jihlava

Střední škola stavební Jihlava

FARMEKO - Vyšší odborná škola zdravotnická a Střední odborná škola, s.r.o.

TRIVIS - Střední škola veřejnoprávní Jihlava, s.r.o.

Soukromá vyšší odborná škola sociální, o.p.s.

Vyšší policejní škola Ministerstva vnitra v Jihlavě

Vysoká škola polytechnická Jihlava

3.2 Charakteristika nabídky volnočasových aktivit v Jihlavě

Vedle možností povinného vzdělávání nabízí Jihlava mnoho volnočasových aktivit, na základě kterých se pokusíme vyprofilovat některé základní typy studentů. Volnočasové aktivity jsme se rozhodli rozdělit na:

1. Sportovní aktivity
2. Kulturní aktivity
3. Společenské a zábavní aktivity
4. Aktivity v pedagogických institucích pro studenty

3.2.1 Sportovní aktivity

Krajské město Jihlava nabízí několik možností sportovního vyžití, jak pro vrcholové nebo odpočinkové sportovce, tak pro fanoušky. Vypisují zde nejdůležitější sportoviště, která jsou buď k pronájmu, nebo je využívají jednotlivé školy či sportovní oddíly. Mezi nejrozšířenější sporty v Jihlavě patří bezesporu fotbal, malá kopaná, hokej, florbal, hokejbal, volejbal, basketbal, bojové sporty a jiné další sporty provozované ať už na místech ve vlastnictví města, TJ Sokola nebo soukromých subjektů.

Městský stadion Jihlava

Je to fotbalový nekrytý stadion, je osvětlen, má kapacitu 4075 diváků a z toho je 1246 míst krytých k sezení na hlavní tribuně "A", 2428 míst krytých k sezení na tribuně "B", 101 míst krytých k sezení na tribuně "C", 100 nekrytých míst k sezení a 200 nekrytých míst k stání v sektoru fanoušků hostů. Je to domácí stadion klubu FC Vysočina, jehož fotbalisté trénují v bezprostřední blízkosti na tréninkovém hřišti, které využívají mimo jiné i školy a další subjekty.

Horácký zimní stadion

Je to domácí hokejový stadion týmu HC Dukla Jihlava. Stadion byl postaven v roce 1956, má kapacitu 7500 lidí a ledová plocha má rozměry 28 x 58 metrů.

Bazén E. Rošického

Bazén má 6 plaveckých drah, je 25 metrů dlouhý s maximální hloubkou 1,8 metrů. Kromě toho je vybaven ještě tobogánem a malým výukovým bazénem se skluzavkou pro děti.

Kromě bazénu tato hala disponuje ještě kuželnou se čtyřmi dráhami, dále fitcentrem, saunou s ochlazovacím bazénkem, dvěma vířivými vanami, soláriem, rehabilitačním zařízením a masážemi. Ještě se v hale nachází tělocvična vhodná na basketbal, fotbal, florbal, volejbal a házenou.

Aquapark Vodní ráj

Aquapark je tvořen krytou částí, venkovní částí a venkovním sportovištěm. V celoročně kryté části najdeme velký bazén s tobogánem o délce 92 metrů, vířivý bazén, dětské brouzdaliště, krytý venkovní kruhový bazén, dále saunu a parní kabinu, venkovní turbosolárium a masáže.

Venkovní letní část disponuje velkým rekreačním bazénem s tobogánem o délce 85 metrů a skluzavkami, plaveckým bazénem, dětským bazénkem, dětským brouzdalištěm a travnatými plochami.

Venkovní sportoviště je vybaveno dvěma tenisovými kurty a dvěma hřišti na plážový volejbal.

Sportovní klub Jihlava

Sportovní klub Jihlava byl založen roku 1910. Je to občanské sdružení, která má v současné době asi 1500 členů, a patří mezi největší sportovní kluby v Jihlavě.

Sdružuje 18 sportovních oddílů na neprofesionální úrovni. SK Jihlava vlastní 4 sportovní areály, kde mohou sportovat členové klubu a ve volných hodinách i široká veřejnost.

SK Jihlava nabízí tyto prostory:

Sportovní hala – disponuje velkou tělocvičnou o ploše 1250 m², dvěma malými tělocvičnami o ploše 154 m², dvěma tělocvičnami pro úpolové sporty, saunou, masážemi a soláriumem.

Areál pro házenou, hokejbal a stolní tenis – nachází se zde hala stolního tenisu, hřiště pro národní házenou a hřiště pro hokejbal.

Areál volejbalu – tento areál je vybaven třemi antukovými hřišti pro volejbal a posilovnou.

Lyžařský areál Čerřínek – kde lze využít osvětlený a zasněžovaný sjezdový svah a volejbalové hřiště.

Loděnice u Českého mlýna

SK Jihlava provozuje na svých sportovištích tyto sporty:

- box
- florbal
- free fight
- hokejbal
- judo
- kanoistika
- karate
- lyžování
- malá kopaná
- moderní gymnastika

- národní házená
- paintball
- řecko-římské zápasy
- sportovní tanec
- stolní tenis
- volejbal

Fitcentra

GYM centrum – fitcentrum vybavené posilovnou, sálem pro aerobik, jumping, spinning, fitbox atd.

Fitpeople – fitcentrum s posilovnou a spinningem

Lady Fit Club – posilovna jen pro dámy

M & M – Fitness - posilovna

SK GYMSPORT o. s. – posilovna

F&F fitness – posilovna

Ski areály

Šacberk – sjezdovka se nachází severně od Jihlavy v městské části Zborná, je dlouhá 380 metrů a široká v průměru 40 metrů, obtížnost je středně těžká, nejvyšší bod je 613 metrů nad mořem, vlek je dvoukotva a má kapacitu cca 1200 osob za hodinu, je zasněžována sněžnými děly a je zde možnost i večerního lyžování, dále se zde nachází dětský vlek, kolem Šacberku je také 10 kilometrů upravovaných tratí pro běžecké lyžování.

Lyžařský areál Čeríněk u Jihlavy – vlek se nachází u obce Cejle, cca 16 kilometrů od Jihlavy, v areálu jsou dva vleky, jeden 542 metrů dlouhý s převýšením 98 metrů a

kapacitou 700 osob za hodinu a druhý 379 metrů dlouhý s převýšením 67 metrů a kapacitou 600 osob za hodinu, vleky jsou uměle zasněžovány a fungují i pro večerní lyžování, obě sjezdovky jsou středně obtížné.

Ski areál Luka nad Jihlavou – sjezdovka s vlekem na kopci Balkán se nachází cca 10 kilometrů od Jihlavy, vlek typu kotva je 590 metrů dlouhý s převýšením 99 metrů a kapacitou 850 osob za hodinu, dále je zde 330 metrů dlouhý dvoukotvový dětský vlek s převýšením 55 metrů, je zde také možnost večerního lyžování, oba vleky jsou uměle zasněžovány a obtížnost je lehká.

Cyklotrasy

Jihlava – Třebíč – Raabs – trasa vede z Jihlavy přes Luka nad Jihlavou, Třebíč, Jemnici, dále přes rakouské hranice až do města Raabs an der Thaya, trasa měří cca 110 kilometrů, byla otevřena 25.4.2010.

Jihlava - severní okruh – trasa vede z Jihlavy přes obec Švábka, Měšín, Ždírec, Střítež, Červený Kříž, Pávov a zpět do Jihlavy, je dlouhá 28,6 kilometrů, náročnost je lehká a je vhodná pro silniční kola.

3.2.2 Kulturní aktivity

Pod pojmem kulturní aktivity nám v práci poslouží aktivity týkající se návštěvy divadel, kin, galerií, výstav, muzeí a také kulturně-historických památek v Jihlavě.

Kino Dukla

Kino disponuje dvěma sály. Velký sál zvaný Reform disponuje kapacitou 160 míst a malý sál Edison má kapacitu 60 míst. Oba sály je možné si pronajmout. Kromě promítání pro veřejnost zde probíhá také promítání dětem nebo promítání pro seniory. Konají se zde také představení pro školy a každoročně je kino používáno během Mezinárodního festivalu dokumentárních filmů.

Multikino CineStar Jihlava

Celková kapacita kina je 519 míst a kromě pravidelného programu je kino nabízeno i k pronájmu.

Kulturní dům DKO Jihlava

Kulturní dům disponuje několika různě velkými sály. Společenský sál má kapacitu 488 míst při stolovém uspořádání, nebo 600 míst při řadovém uspořádání. K sálu přiléhá předsálí s kapacitou 52 míst, salonek s kapacitou 120 míst a baletní sál se 104 místy. Dále se v kulturním domě nachází divadelní sál s kapacitou 523 míst a malá scéna s 60 místy při stolovém uspořádání, nebo s 90 místy při divadelním uspořádání. Všechny sály jsou vybaveny klasickým jevištěm, ozvučením a osvětlením. V kulturním domě se ještě nacházejí tři salonky s kapacitami 120 míst, 90 míst a 60 míst. Kulturní dům je využíván hlavně jako kongresové centrum, pronajímají si ho školy, konají se zde kvalifikační a jazykové kurzy, pravidelně se zde konají kurzy tance, přehlídky nebo plesy.

Horácké divadlo Jihlava

Funguje jako profesionální činoherní scéna kraje Vysočina. V divadle funguje velká i malá scéna, kde probíhají pravidelná divadelní představení. Kapacita velké scény je 316 osob včetně lóží a přístavků. Dále se zde nachází Galerie v Suterénu, kde se střídají různé výstavy a vernisáže, a hned vedle je provozován divadelní klub, který slouží pro koncertování hlavně jazzových kapel nebo jako malý promítací sál.

Divadlo Na Kopečku

V tomto malém divadle vystupují především žáci základních a středních škol, dále se zde konají cestovatelská promítání nebo různé soutěže pro základní a střední školy.

De Facto Mimo

De Facto Mimo je nezávislý divadelní spolek bez stálých prostor. Pro své vystupování využívá všech dostupných prostor nejen v Jihlavě a svá vystoupení zveřejňuje na svých internetových stránkách.

BOBO divadlo

Divadlo zaměřené hlavně na představení pro děti a rodiče s dětmi. Vystoupení zveřejňuje na internetových stránkách.

Divadlo T.E.J.P.

Toto divadlo nemá žádné stálé prostory, má charakter klauniády nebo cirkusových výstupů, které probíhají na různých místech podle programu.

Dům Gustava Mahlera

Expozice nabízí ke zhlédnutí fotografie, karikatury, různé dokumenty a ukázky hudby. Kromě stálé expozice se v domě konají i různé výstavy, hudební představení nebo lektorské kurzy.

Muzeum Vysočiny Jihlava

Krajské muzeum sídlí ve třech budovách na Masarykově náměstí v Jihlavě a má několik poboček v Telči, Třebíči a na hradě Roštejn. Expozici tvoří převážně historické a přírodovědné sbírky z regionu. Muzeum kromě stálé expozice, různých výstav, přednášek a populárně naučných programů také organizuje semináře, konference a další služby pro širokou veřejnost.

Muzeum v současnosti nabízí tyto expozice:

- Dolování stříbra a mincování v Jihlavě
- Nerostné suroviny Českomoravské vrchoviny

- Geologie Českomoravské vrchoviny
- Živá příroda Českomoravské vrchoviny
- Chráněná území Jihlavska
- Židovská modlitebna
- Lapidárium
- Jihlava - město střední Evropy (Od renesance po průmyslovou revoluci)
- Nové historické expozice
- Krása středověké plastiky

Oblastní galerie Vysočiny

V oblastní galerii probíhají podle programu neustále výstavy všeho druhu jak od známých, tak i od začínajících umělců. Ke galerii náleží také knihovna – archiv písemností a dokladů, která je otevřena široké veřejnosti.

Festivally

Nejznámější festival konající se každoročně v Jihlavě je bezesporu Mezinárodní festival dokumentárních filmů Jihlava. Dále se v Jihlavě konají i jiné festivaly, ať už každoročně, nebo pouze na počest nějaké významné události.

Zoologická zahrada Jihlava

Nachází se v parku pod kostelem sv. Jakuba Většího.

Jihlavské podzemí

Jihlavské podzemí je druhý nejrozsáhlejší komplex katakomb v České republice. Celková délka chodeb je asi 25 kilometrů a zabírá plochu 50 000 m². Chodby byly vytesány ve skále téměř pod celým historickým centrem města, místy až ve třech podlažích a to v době od 14. století do století 16. Nejhlubší část katakomb je v hloubce 14 metrů pod povrchem. Každý milovník mýtů a pověr by je měl navštívit.

Hradby, opevnění města a hradební parkán

Opevnění bylo vybudováno kolem celého města ve 13. století. Vnitřní zeď byla vysoká až 6 metrů a pod vnější zdí byl 7 metrů hluboký vodní příkop. Na hradbách stály zpevňující věže a na parkánu bašty. Z pěti bran, které sloužili ke vstupu do města, zbyla pouze jedna brána – brána Matky Boží. Hradební parkán je celoročně otevřen, avšak na noc se zamyká. Po hradebním parkánu lze obejít skoro celé historické centrum města, je zde krásný výhled do blízkého okolí, spousta laviček k odpočinku a relaxaci, i když pod částí parkánu vede hlavní silnice.

Brána Matky Boží

Tato brána je jediná, která zbyla ze středověkého opevnění. V průběhu staletí prošla mnoha úpravami. Od gotických přes renesanční úpravy se vyvinula do současné podoby. Nyní brána slouží jako vyhlídková věž pro širokou veřejnost.

Historické náměstí

Masarykovo náměstí patří mezi největší historická náměstí v České republice. U několika domů ještě zbylo podloubí, ve středu náměstí se tyčí morový sloup a v horní i dolní části náměstí jsou kašny. V horní části náměstí se vyjímá barokní jezuitský kostel sv. Ignáce z Loyoly s přilehlou bývalou jezuitskou kolejí. Vprostřed náměstí stojí původně gotická radnice.

Jihlavské kostely

V Jihlavě lze najít 10 kostelů. Na náměstí, jak už bylo řečeno, stojí barokní jezuitský kostel sv. Ignáce z Loyoly ze 17. století, kousek od něj se nachází dominikánský kostel Povýšení sv. Kříže ze 13. století, kousek za náměstím směrem na zoologickou zahradu najdeme gotický kostel sv. Jakuba Většího ze 13. století, od náměstí směrem k bráně Matky Boží je do řady domků včleněn minoritský románsko-gotický kostel Nanebevzetí Panny Marie, ve Smetanových sadech stojí novogotický evangelický kostel sv. Ducha, a nejdále od náměstí na druhé straně řeky byl založen, ještě před vznikem města Jihlavy, nejstarší, původně románský kostel sv. Jana Křtitele.

3.2.3 Společenské a zábavní aktivity

Pod tímto pojmem se představme trávení času na zábavách, diskotékách, v barech, hospodách nebo klubech, kavárnách, vinárnách, čajovnách a dalších podobných zařízeních. Vyjmenuju zde pouze z mého pohledu nejnavštěvovanější zařízení studenty.

Restaurace U Jakuba

Tato restaurace se nachází v historickém centru města poblíž kostela sv. Jakuba Většího a je hojně navštěvována studenty.

College Centrum

Toto zařízení funguje jako studentský klub a bar, pořádají se zde koncerty, diskotéky a další různé akce. Je navštěvován hlavně studenty z Vysoké školy polytechnické.

Ultima club

V tomto klubu nebo baru se pořádají akce především elektronické hudby, mimo ně se zde konají občas i koncerty spíše tvrdší hudby.

Music bar Ponorka

V tomto baru fungují dva kluby. Jeden funguje přes týden jako pivnice a o víkendu se v něm konají koncerty hlavně metalových kapel. Druhý klub je spíše taneční, konají se v něm diskotéky několikrát týdně.

Rock Cafe Zeppelin

Rock Cafe Zeppelin je klasická velmi oblíbená hospoda, kam chodí hlavně milovníci dobrého piva.

Fine club

Jde o klasickou diskotéku fungující každý den. Je ovšem velmi vzdálená od centra města.

Club Netopýr

Je klasická diskotéka fungující téměř každý den. Nachází se pod Radniční restaurací na Masarykově náměstí.

New Fabric

Tento hudební klub a diskotéka funguje hlavně o víkendech a ve středu. Kromě diskoték se zde občas konají i koncerty všeho druhu.

Beat club

Funguje jako hudební klub rádia Beat, pořádají se zde koncerty bigbeatové hudby.

Falešná Morálka

V tomto hudebním klubu, diskotéce se kromě tanečních párty konají i koncerty různě zaměřených hudebních skupin.

Plechovka

Plechovka je klasická hospoda navštěvovaná kromě štamgastů i studenty.

Mikulka

Mikulka je klasická hospoda a výčep s fotbálkem a šípkami. Je velmi oblíbená u studentů.

Rolling Stones bar

Je klasická hospoda nacházející se na Masarykově náměstí. Působí velmi dobově díky tomu, že je v podzemí a má klenuté stropy.

Vinárna a kafárna U Mě

Jde o sklepní kavárnu s vinárnou. O víkendu se zde pořádají hudební vystoupení.

Čajovna Green-space

Tato čajovna se nachází kousek pod Masarykovým náměstím. Podávají se zde čaje všech druhů, káva a vodní dýmky.

Knihkupectví a čajovna Kuba & Pařízek

Tato čajovna spojená s knihkupectvím se nachází na Masarykově náměstí. Podávají zde čaje všeho druhu.

Bagetteria Pepe Café

V této kavárně se podávají i studená jídla, hlavně snídaňová menu.

Café Etage

V této kavárně vystavují svá díla různí umělci, konají se zde různá vystoupení všeho druhu.

3.2.4 Aktivity v pedagogických institucích pro studenty

Pedagogických institucí zabývajících se volným časem je v Jihlavě několik. Mám na mysli domy dětí a mládeže nebo družiny. Tyto instituce ovšem neslouží studentům, ale pouze žáků ze základních škol. Instituce zabývající se volným časem studentů je v Jihlavě pouze jedna a to Nízkoprahový klub Vrakbar.

Nízkoprahový klub Vrakbar

Nízkoprahový klub Vrakbar funguje jako pedagogická instituce zřízená Oblastní Charitou Jihlava a zajišťuje svým uživatelům následující okruh činností:

a) výchovné, vzdělávací a aktivizační činnosti:

- zajištění podmínek pro společensky přijatelné volnočasové aktivity, pracovní výchovná práce s dětmi, poskytnutí bezpečného prostředí (za jasných pravidel) a možnost seberealizace je jedním z cílů Nízkoprahového klubu Vrakbar,
- nácvik a upevňování motorických, psychických a sociálních schopností a dovedností,
- zajištění podmínek pro přiměřené vzdělávání.

.

Sociálně pedagogická práce s výchovným obsahem, je využívána v situacích, které vznikají v prostoru zařízení. Pracovník při nich vstupuje do interakcí, které nastávají mezi uživateli nebo skupinou uživatelů služby, přináší podněty, reflektuje situaci a používá další techniky, které vytváří či zvýrazní výchovný efekt situace.

Nízkoprahový klub Vrakbar nabízí širokou nabídku volnočasových činností, které vznikají na základě reakce na aktuální či dlouhodobá přání uživatelů a jsou nástrojem k sociální práci v nízkoprahovém zařízení. Pracovníci motivují uživatele služeb k aktivní

spoluúčasti a participaci na tvorbě a průběhu a zajišťují podmínky pro společensky přijatelné volnočasové aktivity. Při jejich realizaci si uživatelé prohlubují nácvik a upevňování motorických, psychických a sociálních schopností a dovedností.

- Základní jednoduché instrumentální aktivity – uživatel realizuje z vlastní vůle a vlastní aktivitou, pracovníci je pouze zprostředkovávají (např. zapůjčení vybavení..). Jedná se o poslech hudby, čtení časopisů, hra na stolním fotbálku, půjčování basketbalového míče, pin-pongového stolu, společenských her, malování, práce s hlinou.
- Složitější volnočasové aktivity - uživatel realizuje z vlastní vůle a vlastní aktivitou. Pro tento účel pracovníci zajišťují základní technické a materiálové vybavení a poskytují podporu při samotné realizaci, případně jsou lektori těchto aktivit/dílů nebo jsou zajištěny odborným lektorem, který svou činnost vykonává dobrovolně. Mohou být pravidelné či jednorázové. Uživatel může dílnu vyhledat a volně se zapojit do nabízených aktivit. Pravidelná účast není nutná. Za monitorovací období byly realizovány konkrétně tyto aktivity: dílna Break dance; dílna Streetdance; Zkušebna; Nahrávací studio; Music dílna; dílna Ateliéry; divadelní dílna. Jedná se o pravidelné aktivity Nízkoprahového klubu Vrakbar s danou formou a pravidly.
- Akce, které iniciovali sami uživatelé – dochází ke kooperaci mezi uživateli a pracovníky. Pracovníci usilují o zvýšení organizačních dovedností uživatelů a jejich seberealizaci. Tyto aktivity vyžadují dostatek času na přípravu tak, aby bylo zajištěno vše potřebné k realizaci samotné akce. Mezi tyto akce patří také víkendové a prázdninové výjezdy, které probíhají většinou na bázi zážitkové pedagogiky. V uplynulém monitorovacím období proběhly: Turnaj ve fotbálku; přespání ve Vrakbaru „Hod’ se do pohody“; divadelní představení hry „Myslivecká Odyssea“ DS NUM.

b) zprostředkování kontaktu se společenským prostředím:

- aktivity umožňující lepší orientaci ve vztazích odehrávajících se ve společenském prostředí

Jedná se o aktivity umožňující lepší orientaci ve vztazích odehrávajících se ve společenském prostředí. Aktivity a činnosti Nízkoprahového klubu Vrakbar vycházejí

ze specifických potřeb cílové skupiny a dané lokality. V zařízení dělíme tyto činnosti na jednorázové a dlouhodobé programy.

- Jednorázové programy – pracovníci zařízení se zaměřují pomocí diskusí a besed, promítání filmů a pracovních skupin (tzv. workshopy) na témata zdravého způsobu života a prevence rizikového chování. Tyto programy mohou vzniknout “ted’ a tady” a pracovníci tak reagují na potřeby uživatelů zařízení.
- Dlouhodobé programy – jedná se o pravidelné programy v podobě specifické prevence, která přispívá k opatřením dalšího protiprávního jednání a posílení sociálních dovedností u uživatelů. Další formou, kterou pracovníci využívají ke zprostředkování kontaktu se společenským prostředím, jsou akce otevřené i široké veřejnosti. Zde pracovníci vidí přínos především v přímém kontaktu mezi uživateli zařízení a s lidmi z “mimo”. Akce jsou především zaměřeny na lidská práva. Tyto aktivity je možno realizovat ve spolupráci s externími pracovníky a spolupracujícími organizacemi a institucemi. Za uplynulé monitorovací období proběhly konkrétně tyto programy: pravidelné besedy na téma “Gender”; pravidelné promítání dokumentárních filmů “Jeden Svět”; ve spolupráci s Amnesty International projekt “Kongotour”.

c) sociálně terapeutické činnosti:

- socioterapie, jejíž poskytování vede k rozvoji nebo udržení osobních a sociálních schopností a dovedností podporujících sociální začleňování osob,

Těžištěm je dlouhodobá individuální práce, reagující na konkrétní potřeby uživatele. Prvotní je společné vydefinování „zakázky“, vytvoření individuálního plánu a stanovení podmínek kontraktu.

Konkrétními činnostmi poskytované pracovníky Nízkoprahového klubu Vrakbar uživatelům jsou:

- Informační servis uživateli – podávání specifických informací pracovníkem uživateli.
- Poradenství – jedná se o řešení aktuálního problému a zvyšování kompetence uživatele tyto problémy řešit.

- Krizová intervence – řešení aktuální krizové situace, vzniklé v životě uživatele. Jedná se o diagnosticko-terapeutický přístup přispívající ke zvládnutí psychické krize.
- Skupinová práce – cílená aktivita poskytovaná skupině uživatelů, zaměřená na rozvoj psychosociálních dovedností, časově (prostorově) ohraničená.

d) pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí:

Uživatel se většinou obrací na pracovníky zařízení, pokud potřebuje pomoc při vyřizování běžných záležitostí na úřadech, pomoc při obnovení nebo upevnění kontaktu s rodinou a hledá podporu při dalších aktivitách podporující sociální začleňování osob.

- Zprostředkování dalších služeb – je zde kladen důraz na aktivní přístup uživatele, role pracovníka je zajištění přístupu k veřejně dostupným informacím, a aby uživatel těmito informacím porozuměl a uměl je použít, dále je možný doprovod a asistenci do návazných zařízení a institucí.
- Kontakt s institucemi ve prospěch uživatele – intervence realizované pracovníkem u institucí návazné péče nebo dalších institucí ovlivňující život uživatele. Kontakt je realizován se souhlasem uživatele (Operační manuál Nízkoprahového klubu Vrakbar).

3.3 Průzkum a porovnání využití a spokojenosti s nabídkou volnočasových aktivit studenty jihlavských škol

3.3.1 Metodika průzkumu

Průzkum využití a spokojenosti s nabídkou volnočasových aktivit v Jihlavě byl proveden pomocí jednoduchých dotazníků (viz. Příloha). Dotazník byl anonymní, obsahoval 11 otázek na jednom listu formátu A4. Respondenti své odpovědi buď kroužkovali, nebo doplňovali. Na začátek byly zařazeny otázky týkající se identifikace respondentů, dále pak byly otázky týkající se volnočasových aktivit. Vyhodnocení získaných dat proběhlo manuálně, výsledky jsou uvedeny v procentech a některé znázorněny graficky nebo pomocí tabulky.

3.3.2 Zkoumaný vzorek

Průzkum byl proveden v různých ročnících na několika středních a vyšších odborných školách a na jedné vysoké škole. Několik dotazníků jsem také rozdál v Nízkoprahovém klubu Vrakbar. Díky tomu, že zkoumaný vzorek je velmi různorodý, jsem získal pestrou škálu odpovědí.

3.3.3 Vyhodnocení průzkumu

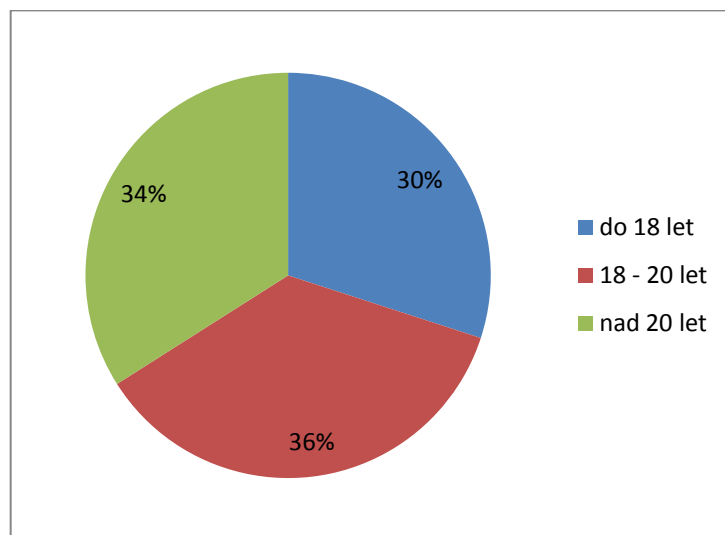
Vyhodnoceny jsou všechny dotazníky, které se mi vrátily zpět. Otázky jsou očíslovány a vyhodnoceny podle pořadí na dotazníku.

1. Pohlaví

Z celkového počtu respondentů je 29 % mužů a 71 % žen.

2. Věk

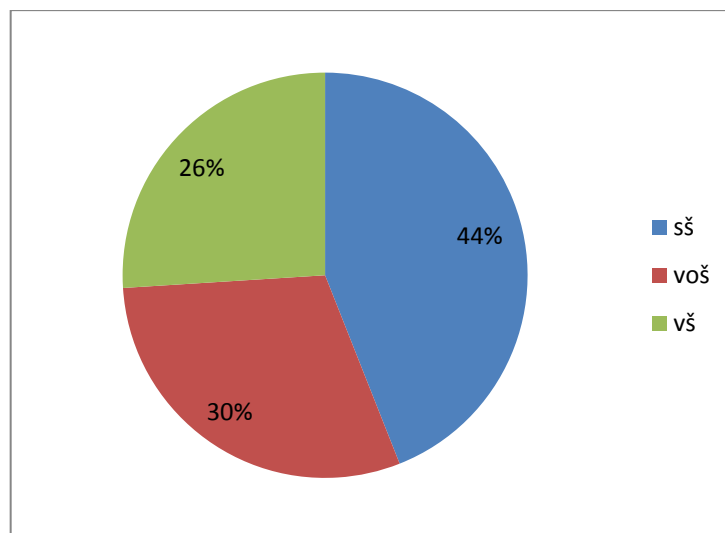
Z dotazovaného vzorku je 30 % studentů do 18 let, 36 % studentů je ve věku mezi 18 a 20 lety a zbylých 34 % studentů je nad 20 let věku.

Graf č. 1: Věk

3. Studovaná škola

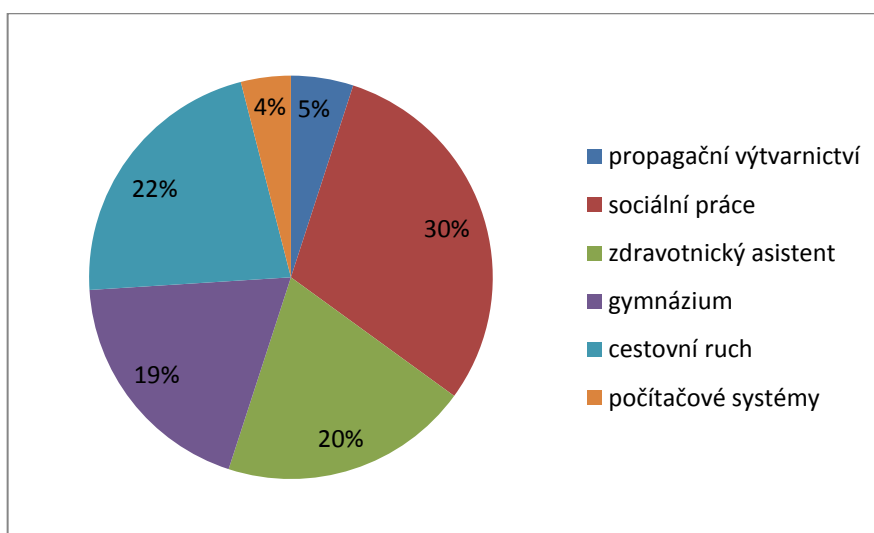
Ze středních škol pochází 44 % dotazovaných, z vyšších odborných škol je 30 % respondentů a z vysoké školy 26 % účastníků výzkumu.

Graf č. 2: studovaný škola

4. Studovaný obor

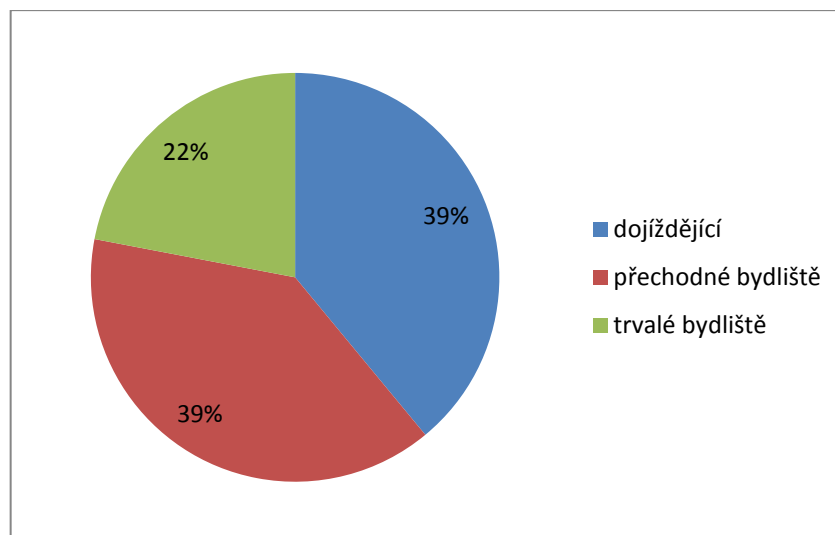
5 % studentů studuje obor propagační výtvarnictví, 30 % studuje obor sociální práce, 20 % studuje obor zdravotnický asistent, 19 % dotazovaných pochází ze všeobecného gymnázia, 22 % respondentů studuje obor cestovní ruch a 4 % dotazovaných studuje obor počítačové systémy.

Graf č. 3: Studovaný obor

5. Bydliště

Z dotazníků vyplývá, že do Jihlavy dojíždí celkem 39 % studentů, přechodně v Jihlavě bydlí také 39 % studentů a trvalé bydliště má v Jihlavě 22 % respondentů.

Graf č. 4: Bydliště

6. Volnočasové aktivity provozované v Jihlavě

V této otázce měli respondenti za úkol své odpovědi, tj. volnočasové aktivity provozované v Jihlavě, očíslovat od nejčastěji po nejméně provozované. Výsledky jsou vyjádřeny následující tabulkou.

aktivity:	stupeň důležitosti										
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
práce, brigáda	6	4	4	1	9	4		5	10	5	1
hobby	15	9	7	6	5	5	5	5	6		1
procházky	8	10	12	14	10	6	5	2	5	1	
sport	9	12	6	10	11	8	3	4	4	1	1
památky, příroda	1	1	2	7	7	10	4	13	6	1	1
divadla, kina, koncerty	3	5	15	13	9	11	13	7	2	1	
bary, kluby, hospody	14	17	17	9	10	4	10	2		1	
počítač	15	20	11	13	2	4	3	3	4		
učení, studium	13	11	11	6	8	8	11	3	1	1	
žádné - nudění	5	2	3	4	4	5	2	4	1	15	
trávení času s přáteli	4		1								
televize	1			1	2						
dobrovolnická činnost		1									
spánek		1	1				1				
četba						1					

Tab. č. 1: Volnočasové aktivity provozované studenty v Jihlavě seřazené podle stupně důležitosti

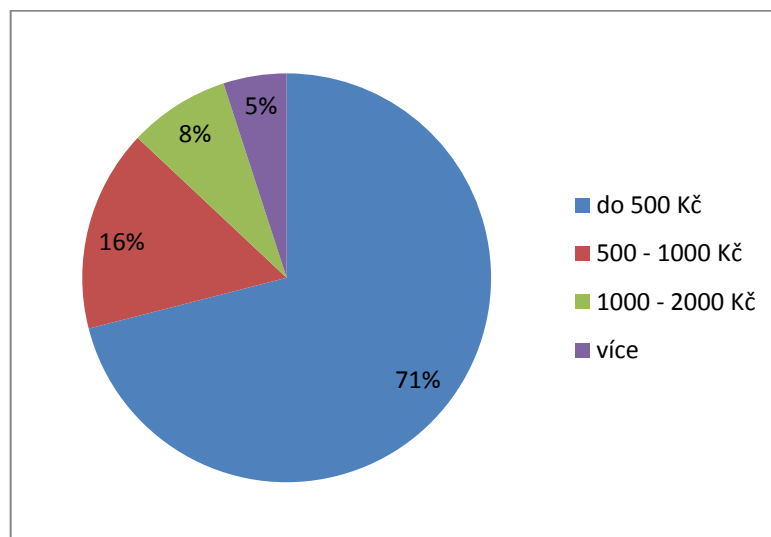
V tabulce stupeň důležitosti 1 znamená nejčastěji provozované aktivity, zatímco stupeň důležitosti 11 ukazuje nejméně provozované aktivity. Čísla v tabulce potom ukazují počty studentů, kteří vykonávají tyto aktivity. Takže například 13 studentů se nejčastěji (stupeň důležitosti č. 1) věnuje ve svém volném čase studiu, nebo například 12 studentů má sport jako druhou nejčastěji provozovanou aktivitu (stupeň důležitosti č. 2). Prvních 10 aktivit v tabulce studenti číslovali, 11. aktivita byla doplňovací, takže trávení času s přáteli, televize, dobrovolnická činnost, spánek a četba byly již aktivity, které do dotazníků doplňovali respondenti každý podle sebe. Z tabulky je patrné, že vlastní odpovědi mělo jen několik studentů, ostatním stačily odpovědi, které jsem v dotazníku nabídl.

Na tuto otázku neodpovídalo všech 100 % respondentů, protože někteří v Jihlavě netráví žádný volný čas kvůli dojíždění. Studenti také číslovali pouze ty aktivity, které opravdu provozují, takže každý mohl očíslovat různý počet aktivit.

Když bychom se podívali pouze na první tři nejčastěji provozované aktivity (stupeň důležitosti 1 – 3), tak zjistíme, že studenti tráví nejvíce času v barech, klubech, diskotékách atd. (48 studentů), dále se baví na svém počítači (46 studentů) a o něco méně studentů se věnuje studiu ve svém volném čase (35 studentů). Překvapivé zjištění bylo, že hobby skončily až na čtvrtém místě (31 studentů). Původně jsem zamýšlel tuto otázku vyhodnotit ještě podle pohlaví a věkové kategorie, ale z dotazníků jsem zjistil, že věk ani pohlaví neměly na získané výsledky až na jednu výjimku žádný podstatný vliv. Muži i ženy všech věkových kategorií využívají nejčastěji společenské a zábavní aktivity, dále se věnují práci nebo zábavě na počítači a potom se věnují studiu. Studium je právě ta výjimka. Tuto aktivitu zvolilo na prvních třech pozicích 35 respondentů a z nich bylo téměř 99 % žen. Z prvních třech pozic důležitosti vyplývá, že studenti využívají nabídku sportovních aktivit až na 6. místě a nabídka kulturních aktivit je využívána až na 7. místě. Také jsem předpokládal, že studenti oboru cestovní ruch se budou na prvních pozicích zajímat o poznávání památek či přírody ve svém volném čase, ale z dotazníků nebyl můj předpoklad bohužel prokázán.

7. Týdenní útrata za volnočasové aktivity v Jihlavě

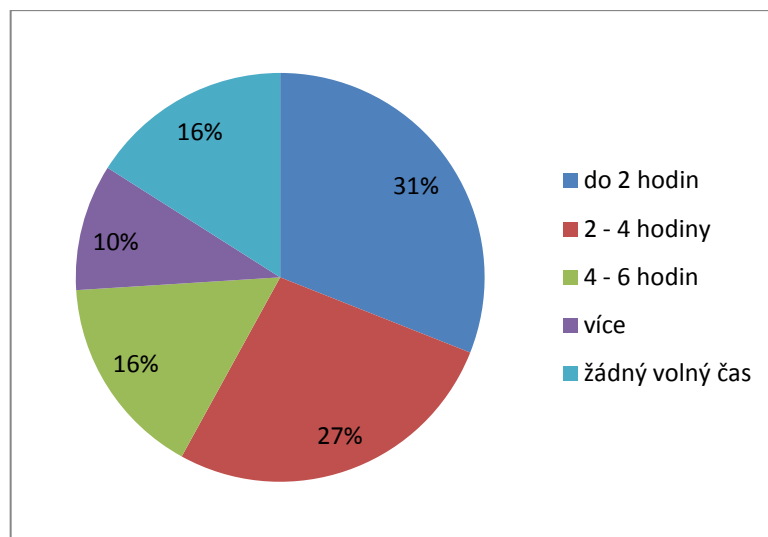
71 % dotazovaných utratí týdně za své volnočasové aktivity do 500 Kč, 16 % utratí 500 – 1000 Kč, 8 % utratí týdně 1000 – 2000 Kč a 5 % utratí více peněz za své volnočasové aktivity.

Graf č. 5: Týdenní útrata za volnočasové aktivity v Jihlavě

8. Denní množství času pro volnočasové aktivity v Jihlavě

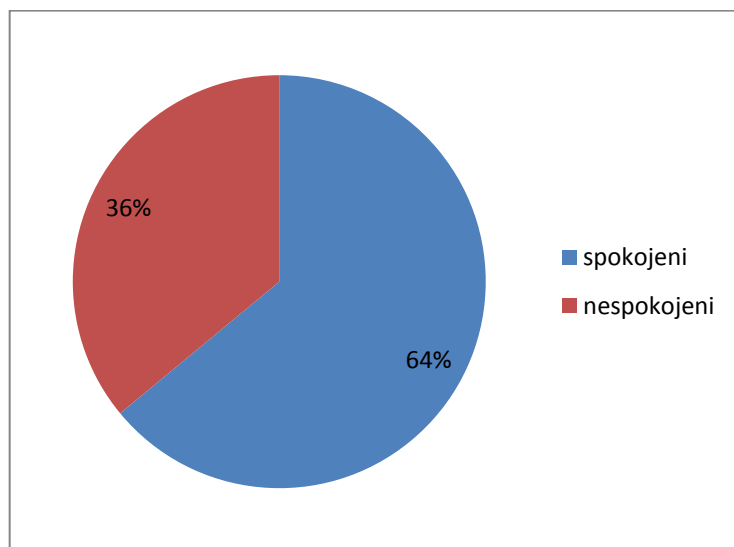
2 hodiny denně a méně má pro své volnočasové aktivity vyhrazeno 31 % studentů, 2 – 4 hodiny denně stráví svými volnočasovými aktivitami 27 % dotazovaných, 4 – 6 hodin denně má pro tyto aktivity vyhrazeno 16 % respondentů a více času má 10 % studentů. 16 % dotazovaných netráví v Jihlavě žádný volný čas, protože dojíždějí. Ovšem najdou se i studenti, kteří dojíždějí, a přesto nějaký volný čas v Jihlavě tráví. Takových studentů je 23 % z celkového počtu respondentů. Až na několik výjimek v Jihlavě tráví do 2 hodin denně.

Graf č. 6: Denní množství času pro volnočasové aktivity v Jihlavě

9. Spokojenost s nabídkou volnočasových aktivit v Jihlavě

64 % dotazovaných je s nabídkou spokojeno a zbylým 36 % nabídka nevyhovuje.

Graf č. 7: Spokojenost s nabídkou volnočasových aktivit v Jihlavě

10. Co v Jihlavě chybí

Na tuto otázku odpovídali pouze studenti, kteří nejsou spokojeni s nabídkou volnočasových aktivit v Jihlavě. Byly uváděny různé odpovědi. Výše uvedených 36 % respondentů (studenti nespokojení s nabídkou volnočasových aktivit) odpovídalo následovně. 24,3 % z nich by v Jihlavě uvítalo další hudební klub, 14,6 % má zájem o volně přístupné víceúčelové hřiště, 14,6 % nespokojených studentů by chtělo, aby se v Jihlavě konalo více kulturních akcí, hlavně koncertů a festivalů. Další sportovní halu

přístupnou veřejnosti by uvítalo 12,5 % ze všech nespokojených respondentů, více nabízených sportů by chtělo 9,72 %, o další bazén by mělo zájem 7,3 % respondentů nespokojených s nabídkou, pořádný skate park by chtělo 4,86 % nespokojených studentů, dalších 4,86 % nespokojených studentů by mělo zájem o závodní okruh pro motorky v okolí Jihlavy a 4,86 % by chtělo více upravených parků. Posledních 2,4 % nespokojených studentů by chtělo lepší squash centrum.

11. Kde cena neodpovídá kvalitě

Na tuto otázku odpovídalo 43 % všech dotazovaných. Zbylým 57 % ceny buď vyhovují, nebo nevědí, kde cena neodpovídá kvalitě, anebo je to nezajímá, protože v Jihlavě nežijí. Těchto 43 % respondentů, kteří odpovídali na tuto otázku, si myslí, že cena neodpovídá kvalitě na následujících místech. Největší nespokojenost s cenou či kvalitou byla projevna v multikině CineStar, na to se celkem shodlo 39,6 % studentů. Na druhém místě jsou respondenti nespokojeni se společenskými a zábavními zařízeními, jako jsou bary, hospody, vinárny atd. a to celkem 20,8 %, nejčastěji byli nespokojeni s cenami v těchto zařízeních. S Aquaparkem Vodní ráj je nespokojeno 16,3 % z těch, kteří odpovídali na tuto otázku. 11,65 % je nespokojených s bazénem E. Rošického a to hlavně z důvodu, že je zde přelidněno, 7 % odpovídajících na tuto otázku není spokojeno s cenou hudebních klubů a diskoték, 2,33 % je nespokojeno s Horáckým stadionem a 2,33 % není spokojeno s tenisovými hřišti.

Shrnutí

Z výsledků výzkumu vyplývá, že 64 % všech respondentů je spokojeno s nabídkou všech volnočasových aktivit v Jihlavě a 36 % s nabídkou spokojeno není. Nespokojení studenti (36 % všech respondentů) by v Jihlavě uvítali následující:

1. Hudební klub	24,3 %
2. Volně přístupné víceúčelové hřiště	14,6 %
3. Více kulturních akcí	14,6 %
4. Sportovní halu přístupnou veřejnosti	12,5 %
5. Více nabízených sportů	9,72 %
6. Další bazén	7,3 %
7. Skate park	4,86 %

8. Závodní motocyklový okruh	4,86 %
9. Upravené parky	4,86 %
10. Squash centrum	2,4 %

Dále můžeme říci, že s cenou nebo kvalitou nabízených aktivit není spokojeno 43 % všech respondentů. S některými sportovními aktivitami je nespokojeno 32,6 % odpovídajících na 11. otázku, s kulturními aktivitami není spokojeno 39,6 % a to konkrétně s cenou a kvalitou v multikině CineStar a s cenou některých společenských a zábavních aktivit je nespokojeno 27,8 % odpovídajících studentů na poslední otázku. Konkrétní odpovědi viz. otázka č. 11.

Respondenti z Nízkoprahového klubu Vrakbar

O těchto studentech bych se chtěl krátce zmínit, protože tvoří zvláštní skupinu respondentů. Vrátilo se mi bohužel jen několik rozdaných dotazníků. Všichni respondenti byli muži ve věku do 18 let ze 75 % a ve věku 18 – 20 let z 15 %. Tito studenti ze 75 % disponují více než 6 hodinami volného času denně, 15 % má 4 – 6 hodin volného času za den. Celých 100 % těchto respondentů utratí za své volnočasové aktivity do 500 Kč týdně. Na prvních třech místech uváděli jako své nejčastěji provozované volnočasové aktivity hobby, žádné – nudění a bary, kluby, hospody.

3.4 Profilace základních typů studentů s ohledem na formy trávení volného času

Po zvážení výsledků průzkumu se zde pokusím vyprofilovat a stručně popsat sedm typů studentů podle jejich převažujících volnočasových aktivit. Ke každému profilu je přiřazen počet procent podle toho, jaký podíl zaujímá na zkoumaném vzorku. K výpočtu těchto podílů byly použity pouze první tři stupně důležitosti jednotlivých aktivit. Výpočet byl proveden tak, že konkrétní počet žáků u jedné aktivity byl vynásoben indexem přiřazeným ke každému stupni důležitosti. Ke stupni důležitosti 1 byl přiřazen index 3, ke stupni důležitosti 2 byl přidělen index 2 a ke stupni důležitosti 3 byl přidělen index 1. Následně se tři vypočtené hodnoty u každé aktivity sečetly a získal jsem míru důležitosti pro každou aktivitu, kterou jsem procentuálně ohodnotil.

aktivity:	stupeň důležitosti			míra důležitosti
	1	2	3	
práce, brigáda	6x3	4x2	4x1	30
hobby	15x3	9x2	7x1	70

Tab. č. 2: Ukázka výpočtu

Jednotlivé profily jsou seřazeny od nejčastějších typů studentů po ty méně časté:

1. Neaktivní student/ka
2. Sportující student/ka
3. Společenský/á student/ka
4. Učící se studentka
5. Student/ka s vlastními zájmy
6. Kulturní student/ka
7. Student/ka brigádník/ice

Neaktivní student/ka

Tento profil zahrnuje studenty, kteří se nejraději baví na počítači nebo nevědí, jak se svým volným časem naložit. Byly zde sečteny počty studentů, kteří zvolili na prvních třech pozicích možnosti počítač a žádné – nudění. Tito studenti tvoří na zkoumaném vzorku 22 %.

Sportující student/ka

Sportující studenti a studentky zabírají na zkoumaném vzorku 21 %. Jsou to studenti, kteří ve svém volném čase nejčastěji sportují a chodí ven na procházky. Využívají nejčastěji nabídku sportovních aktivit.

Společenský/á student/ka

Tento profil studentů tvoří respondenti, kteří uvedli, že ve svém volném čase nejvíce navštěvují společenská a zábavní zařízení jako jsou bary, hospody, hudební kluby, diskotéky atd. Původně jsem předpokládal, že tato místa navštěvují pouze studenti nad 18 let věku, avšak z dotazníků vyplynulo, že to není pravda. Tento profil zaujímá na celkovém počtu studentů 17,4 %.

Učící se studentka

Zde záměrně neoznačuji název profilu pro obě pohlaví, protože z těch, co zvolili za tři nejčastější činnosti na dotazníku možnost studium, je téměř 99 % žen. Tento profil tvoří na zkoumaném celku 13,4 %.

Student/ka s vlastními zájmy

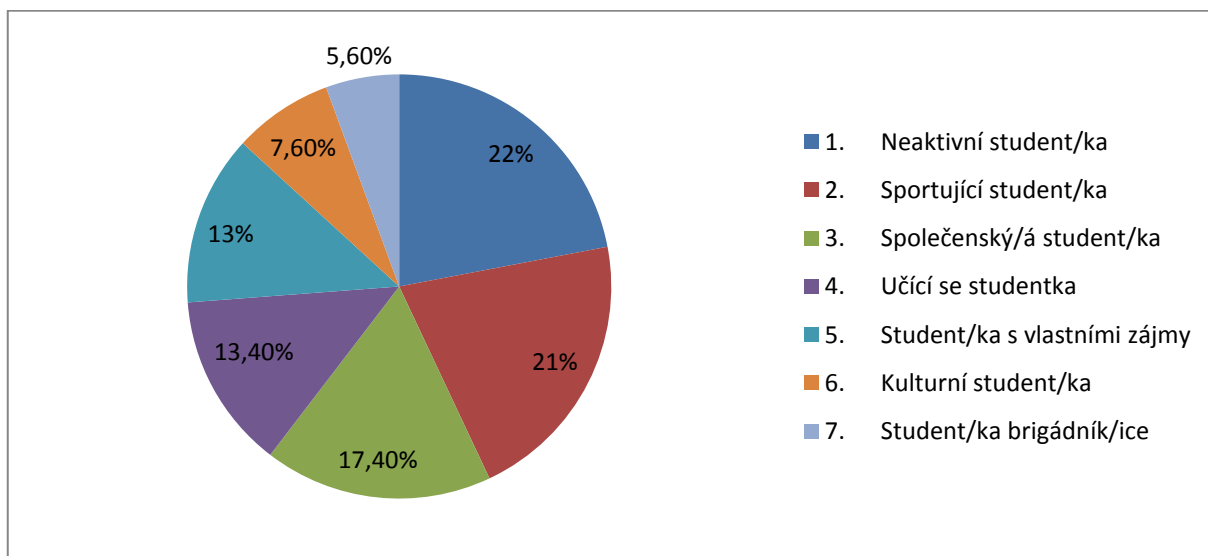
Tento profil jsem si původně myslel, že bude nejčastější, ale není tomu tak. Jedná se o studenty, kteří se ve svém volném čase věnují nějakému svému koníčku či zálibě. Mnohem více studentů ztrácí čas nicneděláním. Profil tvoří 13 % respondentů z celku.

Kulturní student/ka

Kulturní student a studentka zvolili za své nejčastěji provozované volnočasové aktivity návštěvy divadel, kin, koncertů a dalších kulturních akcí a také projevíli zájem o poznávání památek nebo přírody. Předpokládal jsem, že tento profil budou z velké části tvořit studenti oboru cestovní ruch, ale výsledky průzkumu to neprokázaly. Na celkovém zkoumaném vzorku tvoří tento profil 7,6 %.

Student/ka brigádník/ice

Zde není co vysvětlovat. Tento profil tvoří studenti, kteří ve svém volném čase pracují. Profil tvoří zbylých 5,6 % na celkovém počtu studentů.

Graf č. 8: Poměr jednotlivých profilů na zkoumaném vzorku

4 Závěr

Prvním cílem práce bylo charakterizovat nabídku volnočasových aktivit v Jihlavě. Tato část byla bezesporu nejjednodušší z celé práce. Informace o nabízených volnočasových aktivitách jsem bez problémů zjistil na internetu nebo jsem je získal od učitelů či místních obyvatel. Nabídku jsem rozdělil na čtyři oblasti a to na nabídku sportovních aktivit, kulturních aktivit, společenských a zábavních aktivit a nakonec jsem zařadil nabídku speciálních pedagogických institucí, která se v Jihlavě nachází pouze jedna a to Nízkoprahový klub Vrakbar.

Druhým cílem práce bylo provést a vyhodnotit průzkum využití nabídky volnočasových aktivit a zjistit, jak jsou studenti jihlavských škol s nabídkou spokojeni. Ze zpracovaných dat vyplynulo, že studenti nejvíce využívají nabídku společenských a zábavních aktivit, dále využívají hojně nabídku sportovních aktivit a docela malé množství studentů využívá nabídku kulturních aktivit. Pouze nepatrná část respondentů využívá pro svůj volný čas aktivity při Nízkoprahovém klubu Vrakbar. Když jsem zkoumal spokojenost s nabídkou volnočasových aktivit v Jihlavě, dospěl jsem k tomu, že 64 % všech respondentů je s nabídkou spokojeno, a 34 % s nabídkou spokojeno není. Studenti by uvítali rozšíření nabídky sportovních aktivit nejčastěji o víceúčelové hřiště, více druhů sportů, sportovní halu přístupnou veřejnosti nebo bazén atd. Také by chtěli rozšířit nabídku kulturních aktivit, nejčastěji o koncerty a festivaly. Nabídku společenských a zábavních zařízení by také rádi rozšířili, hlavně o další pořádný hudební klub. Nejvíce studentů se shodlo, že cena neodpovídá kvalitě v multikině Cinestar a v Aquaparku Vodní ráj.

Třetím cílem práce bylo vyprofilovat několik typů studentů podle jejich převažujících volnočasových aktivit. Podařilo se mi vyprofilovat a pojmenovat sedm typů studentů podle toho, které tři volnočasové aktivity provádějí nejčastěji. Jsou to neaktivní student, sportující student, společenský student, učící se studentka, student s vlastními zájmy, kulturní student a student brigádník. Samozřejmě není možné jednoho studenta zařadit přesně do jednoho profilu, protože se profily a zájmy studentů vzájemně kryjí.

Seznam použité literatury

Knižní zdroje:

Bakalář E., Kopský V. I dospělí si mohou hrát. Praha: Pressfoto, 1987

Havlík R., Halászová V., Prokop J. Kapitoly ze sociologie výchovy. Praha: PF UK, 1996

Helus Z. Psychologie. Praha: Fortuna, 2003, ISBN 80-7168-876-2

Jandourek J. Sociologický slovník. Praha 2001. Heslo Adolescence

Kraus B. K současným problémům mládeže. Praha: Horizont, 1990

Kraus B., Poláčková V. et al., Člověk – prostředí – výchova. Brno: Paido, 2001, ISBN 80-7315-004-2

Langmajer J., Krejčířová D. Vývojová psychologie. Praha: Grada, 1998, ISBN 80-7169-195-X

Macek P. Adolescence. Praha: Portál, 2003, ISBN 80-7178-747-7

Mohapl P. Úvod do psychologie nemoci a zdraví. Olomouc: UP, 1992

Pávková J. a kol. Pedagogika volného času – teorie, praxe a perspektivy mimoškolní výchovy a zařízení volného času. Praha: Portál, 2001, ISBN 80-7178-569-5

Elektronické zdroje:

www.wikipedia.cz

www.czso.cz

www.sacberk.cz

www.jihlava.cz

www.vyletnik.cz

www.iglau.cz

www.zjihlavy.cz

www.kinodukla.cz

www.muzeum.ji.cz

www.ogv.cz

www.rejskol.msmt.cz

www.ceskehory.cz

www.cinestar.cz/jihlava

www.skjihlava.cz

www.sokol-jihlava.estranky.cz

www.zoojihlava.cz

Ostatní zdroje:

Operační manuál Nízkoprahového klubu Vrakbar

Příloha

Dotazník pro bakalářskou práci na téma „Volnočasové aktivity studentů v Jihlavě“

Odpovědi jakkoliv označte (podtrhněte, zakroužkujte) a vyplňte.

1. Pohlaví: muž žena
2. Věk: do 18 18 – 20 nad 20
3. Studovaná škola: sš voš vš
4. Studovaný obor:
5. Bydlíte v Jihlavě? dojíždím dočasně-přechodně trvalé bydliště

6. Vaše volnočasové aktivity prováděné v Jihlavě očísľujte od nejčastěji provozovaných (1) po nejméně provozované (11).....ty, které neprovádíte, nečísľujte:

práce, brigáda
hobby
procházky
sport
poznávání památek či přírody
návštěva divadla, kina, koncertu, sportovního utkání nebo podobné akce
hospody, bary, kavárny, vinárny, diskotéky a ostatní občerstvovací zařízení
počítač
učení, studium
žádné - nudění
jiné (doplňte):

7. Kolik cca utratíte za vaše volnočasové aktivity v Jihlavě týdně?

do 500,- 500,- až 1000,- 1000,- až 2000,-
více

8. Kolik času průměrně za den máte pro svoje volnočasové aktivity (tj. uvedené v otázce č. 5)

do 2 hodin 2 – 4 hodiny 4 – 6 hodin více

8. Jste spokojeni s nabídkou aktivit v Jihlavě? ano ne

9. Co Vám v Jihlavě chybí a co byste ještě v Jihlavě uvítali?

10. Kde v Jihlavě si myslíte, že cena neodpovídá kvalitě? (např. kina, bazén atd.).....

Děkuji za Váš čas